

BIJLAGE 1

Nota Cameratoezicht 2017

maart 2017

Gemeente Maastricht

Inhoudsopgave

0	Samenvatting	3
1	Inleiding	4
2	Algemeen	5
2.1	Wat is cameratoezicht?	5
2.2	Juridisch kader	6
2.3	Bevoegdheid burgemeester	6
2.4	Rol politie	7
2.5	Wanneer cameratoezicht?	7
2.6	Algemene uitgangspunten bij de inzet van cameratoezicht	8

3	Cameratoezicht in Maastricht	11
3.1	Inleiding	11
3.2	Doelstelling	11
3.3	Soorten cameratoezicht in Maastricht	12
1.	Publiek cameratoezicht	12
2.	Dynamisch cameratoezicht	12
3.	Publiek-privaat cameratoezicht	13
4.	Privaat cameratoezicht	13
3.4	Cameratoezicht in de praktijk	14
3.4.1	Cameradienst	14
3.5	Cameratoezicht vanaf 2017	15
3.5.1	Naast vast ook mobiel	16
3.5.2	Vervanging camera's	17
3.5.3	Naar smart cities	17

4	Overzicht camera's binnenstad	19
----------	--------------------------------------	-----------

o Samenvatting

Voor u ligt de Nota Cameratoezicht 2017. Cameratoezicht is een niet meer weg te denken instrument bij de handhaving van de openbare orde. Tegelijkertijd kan cameratoezicht wel een inbreuk op de privacy van mensen maken.

Daarom heeft de gemeente Maastricht in deze Nota vastgelegd aan welke richtlijnen moet worden voldaan bij het instellen van cameratoezicht. Deze regels zijn opgesteld door de Autoriteit Persoonsgegevens en waarborgen daarmee de privacy van onze bewoners en bezoekers.

Ook wordt in deze Nota ingegaan op de doelstelling van cameratoezicht en hoe dat cameratoezicht er in de praktijk uitziet. Welke soorten cameratoezicht zijn er en waar wordt het toegepast? Verder wordt er een beschrijving gegeven van een cameradienst. Hoe gaat dat in zijn werk en waarvoor wordt het cameratoezicht gebruikt?

Een belangrijk aspect in deze Nota betreft de grote verandering in de Gemeentewet die het mogelijk maakt om naast cameratoezicht met vaste camera's ook mobiel cameratoezicht in te zetten. Hierdoor kan er sneller worden ingespeeld op tijdelijke overlast of verplaatsing van overlast.

Tenslotte wordt er nog ingegaan op de voordelen die digitale camera's bieden ten opzichte van analoge camera's.

1 Inleiding

In december 1999 heeft de gemeenteraad van Maastricht ingestemd met het project Cameratoezicht. Dit project maakte deel uit van de totaalaanpak van de veiligheid van de Maastrichtse binnenstad. In het destijds geformuleerde deelprogramma Geweld en Horeca werden maatregelen geformuleerd die moesten leiden tot een vermindering van het aantal inbraken, overlastmeldingen en gewelddelicten en daarmee tot een vergroting van het veiligheidsgevoel.

De doelstelling van het project cameratoezicht werd als volgt omschreven:

“Het toezicht houden door middel van camera’s ter verbetering van de veiligheid, teneinde openbare orde problemen te voorkomen en te signaleren en daarmee een bijdrage te leveren aan het terugdringen van de onveiligheidsgevoelens. Daarnaast kan de politie door het gebruik van camera’s beschikken over gegevens (videobeelden) die de politie, en ook justitie, in staat stellen om delicten te signaleren, op te sporen en/of te doen vervolgen en geeft tevens de mogelijkheid om verstoringen van de openbare orde, alsmede de dreiging van een verstoring aan te pakken door gerichte politie-inzet.”

Deze doelstelling is nog steeds actueel, ook al is er sindsdien veel veranderd op het gebied van openbare orde en veiligheid. Er zijn meer camera’s bijgekomen, de problematiek is veranderd en verschoven, wetgeving is aangepast en richtlijnen aangevuld. Daarom zijn in deze nota actuele richtlijnen opgenomen die eraan moeten bijdragen dat cameratoezicht alleen daar wordt ingezet waar het noodzakelijk is. Ook zal in dit stuk worden ingegaan op wat cameratoezicht precies inhoudt, het juridisch kader voor cameratoezicht, de voorwaarden waaraan voldaan moet worden om cameratoezicht in te zetten en de wijze waarop in Maastricht cameratoezicht plaatsvindt. Dit sluit aan bij hetgeen in de Meerjarennota Veiligheid 2015-2018 van de gemeente Maastricht is vastgesteld.

2 Algemeen

2.1 Wat is cameratoezicht?

Tegenwoordig hangen op steeds meer plaatsen camera's. Niet alleen bij particulieren, maar ook in supermarkten, bij pinautomaten en op straten en pleinen. Er kan daarbij onderscheid worden gemaakt tussen verschillende soorten cameratoezicht. Hieronder worden deze kort omschreven:

1. Publiek cameratoezicht
2. Dynamisch cameratoezicht
3. Publiek-privaat cameratoezicht
4. Privaat cameratoezicht

1. Publiek cameratoezicht

Als camera's een plek filmen die voor het publiek toegankelijk is, hebben we het over publiek cameratoezicht. Niet iedereen mag publiek cameratoezicht plaatsen en het mag niet zonder een duidelijke reden, in tegenstelling tot privaat cameratoezicht. Alleen de burgemeester mag besluiten om publiek cameratoezicht in te stellen en dit mag zij alleen doen in het belang van de handhaving van de openbare orde. De politie is belast met het toezicht op de camera's.

2. Dynamisch cameratoezicht

Wanneer er sprake is van onvoorziene ordeverstoringen of ordeverstoringen van tijdelijke aard (zoals een risicovolle wedstrijd in het betaald voetbal), kan op basis van art. 3 Politiewet 2012 (Polw) dynamisch cameratoezicht ingesteld worden. Er worden dan verplaatsbare camera's ingesteld die flexibel worden gebruikt. Vanwege het onverwachte karakter dat vaak een rol speelt bij gevallen waarin dynamisch cameratoezicht geschikt is om in te stellen, kan de politie bepalen of en op welke momenten zij dit wil instellen. Het instellen van dynamisch cameratoezicht is geen bevoegdheid van de burgemeester. De verantwoordelijkheid ligt bij de politie¹.

3. Publiek-privaat cameratoezicht

Wanneer de gemeente en private partijen samenwerken om cameratoezicht te plaatsen, is er sprake van publiek-privaat cameratoezicht. Als bijvoorbeeld een bedrijf camera's plaatst aan de buitenkant van het gebouw waar het gevestigd is, kan de gemeente vragen of het ook de openbare weg wil filmen als de gemeente vindt dat dit nodig is (ter handhaving van de openbare orde). Zo wordt er tegelijkertijd toezicht gehouden op voor publiek toegankelijk gebied en het eigendom van een private partij². Op grond van art. 38 Vrijstellingsbesluit Wet bescherming persoonsgegevens mag de gemeente in samenwerking met private partijen cameratoezicht instellen ter handhaving van de openbare orde.

4. Privaat cameratoezicht

Iedereen mag zijn of haar eigendommen beveiligen tegen diefstal of vandalisme. Als iemand in zijn tuin camera's plaatst om potentiële dieven of vandalen af te schrikken, is er sprake van privaat cameratoezicht. Als een bedrijf camera's plaatst om toezicht te houden op zijn gebouw, is er sprake van privaat cameratoezicht. Zelfs als de gemeente besluit om camera's te plaatsen ter beveiliging van

¹ *Dynamisch cameratoezicht vindt plaats in het geval van onvoorziene ordeverstoringen of (de vrees voor) ordeverstoringen van tijdelijke aard. Vanwege het onvoorziene respectievelijk tijdelijke karakter is een bij raadsverordening aan de burgemeester toe te kennen bevoegdheid niet erg voor de hand liggend, temeer omdat dynamisch cameratoezicht onder omstandigheden altijd mogelijk moet zijn, ook zonder dat de bevoegdheid daartoe door de raad aan de burgemeester is toegekend. Dynamisch cameratoezicht vindt zijn grondslag in artikel 2 van de Politiewet 1993 en moet voldoen aan de algemene eisen die gelden voor de bescherming van persoonsgegevens.*

² <http://www.ccv-cameratoezicht.nl/publiek-privaat/>

haar eigendommen, is er sprake van privaat cameratoezicht, omdat de gemeente op dat moment geen publieke taak uitvoert.

In deze nota zal alleen worden ingegaan op het publieke cameratoezicht voor de handhaving van de openbare orde dat door de gemeente, in samenwerking met de politie, wordt uitgevoerd.

2.2 Juridisch kader

Gemeentewet

De juridische grondslag voor publiek cameratoezicht is te vinden in artikel 151c van de Gemeentewet (Gemw). Daarin wordt bepaald dat de gemeenteraad bij verordening de burgemeester de bevoegdheid kan verlenen om, indien dat in het belang van de handhaving van de openbare orde noodzakelijk is, te besluiten om voor een bepaalde duur camera's in te zetten ten behoeve van het toezicht op een openbare plaats als bedoeld in artikel 1 van de Wet openbare manifestaties en andere bij verordening aan te wijzen plaatsen die voor een ieder toegankelijk zijn.

Vóór 1 juli 2016 bestond de hierboven genoemde bevoegdheid alleen voor de inzet van vaste camera's. Sinds 1 juli 2016 is de Gemeentewet echter gewijzigd en op dit moment is ook de inzet van mobiel cameratoezicht mogelijk. Deze wijziging van de wet werd ingegeven door de behoefte om cameratoezicht sneller te kunnen laten inspelen op overlast, en zo camera's te kunnen inzetten op tijdelijke hotspots. Er is geen specifiek plaatsingsbesluit van de burgemeester meer nodig voor iedere afzonderlijke camera, maar er kan een gebied (bijvoorbeeld een straat of plein) worden bepaald door de burgemeester waar flexibel cameratoezicht mag worden toegepast. Binnen dit gebied kan de burgemeester camera's verplaatsen, zonder dat daarvoor nadere besluiten zijn vereist.

APV

In de gemeente Maastricht is de regeling rondom cameratoezicht neergelegd in artikel 2.10.1 van de Algemene Plaatselijke Verordening Maastricht 2006 (APV). Daarin staat dat de burgemeester overeenkomstig artikel 151c van de Gemeentewet kan besluiten tot plaatsing van vaste camera's voor een bepaalde duur ten behoeve van het toezicht op een openbare plaats binnen de in de Nota Cameratoezicht aangewezen gebieden. Vanwege de hierboven genoemde wetswijziging rondom flexibel cameratoezicht zal de APV dienen te worden aangepast om flexibel cameratoezicht mogelijk te maken.

2.3 Bevoegdheid burgemeester

De burgemeester is op grond van artikel 172, lid 1 van de Gemeentewet belast met de handhaving van de openbare orde. De wetgever heeft het begrip "openbare orde" niet beschreven en dit kan dus op meerdere manieren geïnterpreteerd worden, maar het wordt meestal uitgelegd als rust, veiligheid en vreedzaam kunnen leven in openbare gebieden³. De Hoge Raad oordeelde dat *verstoring van de openbare orde* gezien moet worden als *een verstoring van enige betekenis van de normale gang van zaken in een openbare ruimte*⁴. Onveilige situaties horen niet bij de normale gang van zaken in een openbare ruimte.

Zoals eerder al beschreven, geeft artikel 151c van de Gemeentewet de burgemeester de bevoegdheid om, op grond van de APV, publiek cameratoezicht in te stellen in het belang van handhaving van de openbare orde. Voordat de burgemeester dat doet, gaat deze in overleg met de officier van justitie en de politie⁵. De politie voert namelijk de toezichthouding uit en verwerkt de gegevens zoals staat beschreven in de Wet politiegegevens.

³ Zakboek openbare orde en veiligheid, Nederlands Genootschap van Burgemeesters, pagina 8.

<http://www.burgemeesters.nl/system/files/Zakboek+orde+en+veiligheid.pdf>

⁴ Hoge Raad, 30 januari 2007, LJN:AZ2401

⁵ Artikel 151c, lid 2 Gemw

2.4 Rol politie

De politie heeft een belangrijke rol bij het invoeren van cameratoezicht op openbare plaatsen. De politie is namelijk verantwoordelijk voor het verwerken van de beelden op grond van de Wet politiegegevens. Daarnaast is de politie ook de instantie die gebruik maakt van de beelden voor de handhaving van de openbare orde. Om die reden is op grond van artikel 15 c, lid 3 van de Gemeentewet de operationele regie bij cameratoezicht in handen gelegd van de politie. Het is dus van belang dat de politie betrokken wordt bij de opzet en uitvoering van cameratoezicht.

2.5 Wanneer cameratoezicht?

Sommige mensen vinden het prettig dat er camera's hangen op openbare plekken, omdat zij zich veiliger voelen. Andere mensen vinden het echter juist zeer onprettig om te weten dat ze bekeken worden als zij op straat lopen. Het belang van veiligheid staat tegenover het recht op privacy.

Het recht op privacy is een grondrecht dat voortvloeit uit art 10 lid 1 van de Grondwet, dat stelt dat iedereen, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht heeft op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer.

Ook in het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) is aandacht besteed aan privacy:

“1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privéleven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.

2. Geen inmenging van enig openbaar gezag is toegestaan in de uitoefening van dit recht, dan voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen.”

De grondwet heeft het over “recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer” en het EVRM heeft het over “respect voor zijn privéleven”. Dit betekent ongeveer zoiets dat mensen met rust gelaten moeten worden als zij dat willen. Hiervoor geldt echter een uitzondering; er kan in een (andere) wet worden bepaald dat er inbreuk gemaakt mag of moet worden op dit recht in bepaalde situaties – zoals bij het instellen van cameratoezicht om de openbare orde te kunnen handhaven.

Cameratoezicht maakt inbreuk op het recht op privacy. Mensen worden vanaf een afstand bekeken en gevolgd en vinden dat niet altijd leuk. Door de toepassing van cameratoezicht wordt er informatie vrijgegeven die niet iedereen kwijt wil. Met de beelden kunnen mensen geïdentificeerd worden en kan worden nagegaan wat zij de hele dag gedaan hebben. Er bestaan verschillende wetten die regels stellen rondom hoe om te gaan met persoonlijke gegevens⁶. Op die manier wordt gewaarborgd dat er zorgvuldig wordt omgegaan met deze informatie.

Omdat het recht op privacy zwaarwegend is, dient de burgemeester haar besluit tot het toepassen van cameratoezicht zo goed mogelijk te motiveren op basis van de Algemene Beginselen van Behoorlijk Bestuur. Het ligt namelijk niet voor de hand om publiek cameratoezicht in te stellen zonder dat het echt nodig is, met bijvoorbeeld als enige motivatie dat het preventief zou kunnen werken en dat het veiligheidsgevoel van de mensen hopelijk vergroot wordt.

Dit blijkt ook uit art. 151c Gemw, waarin is gesteld dat het voeren van cameratoezicht noodzakelijk moet zijn voor de handhaving van de openbare orde. Als het dus niet noodzakelijk is om cameratoezicht te plaatsen, mag de burgemeester niet besluiten om dit te doen.

Maar wanneer is het dan noodzakelijk? De eis van noodzakelijkheid houdt in dat er sprake moet zijn

⁶ O.a. de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) en de Wet politiegegevens (Wpol).

van een verstoring van de openbare orde (of redelijke vrees daarvoor) indien de gemeente niet optreedt. In de “Beleidsregels voor de toepassing van bepalingen uit de Wet bescherming persoonsgegevens en de Wet politiegegevens” van de Autoriteit Persoonsgegevens van 28 januari 2016⁷ worden enkele richtlijnen gegeven die bij de privacyafweging rondom cameratoezicht moeten worden meegenomen. Enkele belangrijke voorwaarden zijn:

1. De eis van subsidiariteit
2. De eis van proportionaliteit
3. informatie over cameratoezicht
4. bewaren camerabeelden.

1. De eis van subsidiariteit

Ingevolge het subsidiariteitsbeginsel moet het doel waarvoor de persoonsgegevens worden verwerkt niet op een andere, voor de betrokkenen minder nadelige, wijze kunnen worden verwerkt. In feite mag cameratoezicht slechts worden ingezet wanneer minder vergaande maatregelen onvoldoende effectief zijn en deze maatregelen redelijkerwijs niet kunnen worden uitgebreid.

2. De eis van proportionaliteit

Het proportionaliteitsbeginsel houdt in dat de inbreuken op de belangen van de betrokkenen niet onevenredig mogen zijn in verhouding tot het met de verwerking te dienen doel. Dit betekent dat als er lichte verstoringen van de openbare orde zijn, het niet direct nodig is om cameratoezicht toe te passen. Het instellen van camera's kost gemeenschapsgeld en maakt inbreuk op privacy, en dat is een te zware maatregel als er geen of weinig overlast plaatsvindt

3. informatie over cameratoezicht

Wanneer er sprake is van publiek cameratoezicht dienen mensen daarvan te worden geïnformeerd, bijvoorbeeld door het plaatsen van borden aanduiden dat mensen een cameragebied inlopen.

4. Bewaren camerabeelden

Camerabeelden mogen niet langer dan 4 weken worden bewaard.

2.6 Algemene uitgangspunten bij de inzet van cameratoezicht

Voordat een camera wordt ingezet, dienen op basis van de hierboven genoemde beleidsregel van de Autoriteit persoonsgegevens, de onderstaande aandachtspunten in acht te worden genomen:

1. Stel vast wie de verantwoordelijke zal zijn voor het verwerken van persoonsgegevens door middel van een camera.

De verantwoordelijke is degene die deze uitgangspunten in acht moet nemen. Hij is de zogenoemde normadressaat. In het algemeen geldt dat degene die beslist over de doeleinden en de inzet van een camera als verantwoordelijke wordt aangemerkt. Er kunnen meerdere verantwoordelijken zijn. In sommige gevallen is wettelijk bepaald wie als verantwoordelijke wordt aangemerkt.

Voorbeeld verantwoordelijke

Een gemeente wil cameratoezicht instellen ter handhaving van de openbare orde. De burgemeester is degene die beslist dat cameratoezicht wordt ingesteld en voor welk doeleinde (artikel 151c Gemeentewet). De burgemeester wordt derhalve als verantwoordelijke aangemerkt.

2. Bepaal de doeleinden van de inzet van een camera.

Benoem expliciet zowel de hoofddoelen als de neven-doelen, zodat er geen twijfel over bestaat waarvoor een camera zal worden ingezet. Voor overheden is het doel gerelateerd aan de wettelijke taak van de betreffende overheidsorganisatie.

⁷ https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/sites/default/files/atoms/files/beleidsregels_cameratoezicht-.pdf

Voorbeeld doeleinde

De burgemeester is belast met de handhaving van de openbare orde (artikel 172 Gemeentewet). De burgemeester kan ter handhaving van de openbare orde cameratoezicht instellen (artikel 151c Gemeentewet). Het doel van het cameratoezicht is in dit geval dus gerelateerd aan de wettelijke taak van de burgemeester.

3. Stel vast op welke grondslag een camera zal worden ingezet.

De verwerking van persoonsgegevens door middel van een camera mag alleen plaatsvinden indien daarvoor een grondslag in de zin van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) aanwezig is. Artikel 8 Wbp noemt zes algemene grondslagen. In sommige gevallen geldt een specifieke wettelijke grondslag.

Voorbeeld grondslag

Een gemeente wil cameratoezicht instellen ter handhaving van de openbare orde. Voor dit cameratoezicht geldt een specifieke wettelijke grondslag (artikel 8, sub c, Wbp), namelijk artikel 151c Gemeentewet en de betreffende verordening van de gemeenteraad (in Maastricht de APV).

4. Stel vast dat de inzet van een cameratoezicht noodzakelijk is.

De inzet van een camera moet noodzakelijk zijn om de gestelde doeleinden te kunnen bereiken. Hierbij moeten de belangen van de betrokkenen worden meegewogen. Op deze belangen mag namelijk geen onevenredige inbreuk worden gemaakt in verhouding tot de gestelde doeleinden (proportionaliteit). Als de doeleinden bovendien op een andere wijze kunnen worden verwezenlijkt die minder nadelig is voor de betrokkenen, dan is het betreffende cameratoezicht niet toegestaan (subsidiariteit).

Voorbeeld niet noodzakelijk

Een gemeente wil cameratoezicht instellen, omdat er geregeld wanordelijkheden zijn in het uitgaansgebied van het centrum. Het is voor dit doel niet noodzakelijk dat het gehele centrum wordt gefilmd. Volstaan kan worden met cameratoezicht in het gebied waar de wanordelijkheden plaatsvinden.

5. Bepaal welk soort camera of softwaretechniek in het concrete geval gerechtvaardigd is om in te zetten.

De ene camera of softwaretechniek kan een grotere inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maken dan de andere. Ook hierbij moeten de belangen van de betrokkenen worden meegewogen (proportionaliteit en subsidiariteit).

Voorbeeld inbreuk op de persoonlijke levenssfeer

Een camera die is bevestigd aan een drone maakt eerder een grotere inbreuk op de persoonlijke levenssfeer dan een statische camera. Drones kunnen personen namelijk makkelijk volgen en cameratoezicht toepassen op plaatsen waar die personen verwachten onbespied te zijn. Het cameratoezicht door middel van drones is vaak ook niet zichtbaar. Indien dus het doel van het cameratoezicht ook kan worden bereikt op een voor de burger minder ingrijpende wijze, bijvoorbeeld door middel van statische camera's, dan is de inzet van drones (of andere flexibele camera's) niet gerechtvaardigd.

6. Bepaal wat er met de camerabeelden zal worden gedaan.

Aan wie zullen de beelden worden verstrekt? Hoe lang zullen de beelden worden bewaard? De van toepassing zijnde wettelijke regelingen kunnen hierover nadere regels stellen.

7. Zorg ervoor dat de camerabeelden adequaat zullen worden beveiligd.

Maak hierbij gebruik van algemeen geaccepteerde beveiligingsstandaarden. Controleer vervolgens periodiek of de beveiligingsmaatregelen daadwerkelijk zijn getroffen en worden nageleefd. Evalueer tevens periodiek of de getroffen beveiligingsmaatregelen nog voldoende zijn. Pas waar nodig de beveiligingsmaatregelen aan.

8. Bepaal of, en zo ja, op welke wijze, de betrokkenen moeten worden geïnformeerd over de inzet van cameratoezicht.

Het adequaat informeren van de betrokkenen over de inzet van cameratoezicht is een belangrijk instrument om de gegevensverwerking transparant te maken. De van toepassing zijnde wettelijke regelingen kunnen hierover nadere regels stellen, bijvoorbeeld over het moment van informeren en de inhoud van de informatie.

Voorbeeld informeren betrokkenen

Een gemeente wil cameratoezicht instellen ter handhaving van de openbare orde. De gemeente zal de betrokkenen over het cameratoezicht informeren door middel van borden aan de randen van het cameragebied.

9. Houd er rekening mee dat de betrokkenen hun rechten, zoals het recht op inzage of correctie, kunnen uitoefenen.

De betrokkenen hebben diverse rechten jegens de verantwoordelijke die camerabeelden van hen maakt. Zo hebben de betrokkenen bijvoorbeeld recht op inzage van hun persoonsgegevens en kunnen zij de verantwoordelijke in bepaalde gevallen verzoeken om hun gegevens te verbeteren, aan te vullen, te verwijderen of af te schermen. De van toepassing zijnde wettelijke regelingen kunnen hierover nadere regels stellen.

3 Cameratoezicht in Maastricht

3.1 Inleiding

In 1999 heeft de gemeenteraad ingestemd met het project Cameratoezicht. Dit project maakte deel uit van de totaalaanpak van de veiligheid van de Maastrichtse binnenstad. In het destijds geformuleerde deelprogramma Geweld en Horeca werden maatregelen geformuleerd die moesten leiden tot een vermindering van het aantal inbraken, overlastmeldingen en gewelddelicten en daarmee tot een vergroting van het veiligheidsgevoel.

Vanwege het succes in de periode 2001-2003 is het gebied waarin cameratoezicht binnen Maastricht werd toegepast uitgebreid in 2004.

In 2009 is vervolgens de 'Nota cameratoezicht 2009' door de burgemeester vastgesteld en is het cameratoezicht ondergebracht in de Algemene Plaatselijke Verordening Maastricht 2006. Daarin werd geregeld dat de burgemeester kon besluiten om vast cameratoezicht in te zetten binnen de in de nota Cameratoezicht vastgestelde gebieden.

Vervolgens heeft de burgemeester in 2012 aan de gemeenteraad medegedeeld dat er een wetsvoorstel over mobiel cameratoezicht werd voorbereid en dat een raadsvoorstel daaromtrent aan de gemeenteraad zou worden voorgelegd na inwerkingtreding van dit wetsvoorstel. Uiteindelijk is per 1 juli 2016 de Gemeentewet gewijzigd waardoor mobiel cameratoezicht mogelijk wordt.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de doelstelling van het cameratoezicht en de werkwijze daarvan op dit moment en in de komende jaren.

3.2 Doelstelling

In het Meerjarenprogramma veiligheid Maastricht 2015-2018 (een veilige stad, een veilig gevoel), wordt als missie genoemd:

“Wij streven naar een veiliger Maastricht in 2018. Een stad waar criminaliteit, misdaad en overlast zo weinig mogelijk voorkomen en waar inwoners, ondernemers en bezoekers vanuit een zo veilig mogelijk gevoel kunnen wonen, werken en verblijven. Wij willen en kunnen dat niet alleen doen, maar zullen onze inwoners, ondernemers en professionele en maatschappelijke partners hier, ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid, nadrukkelijk bij betrekken.”

Vanuit deze missie zijn twee hoofddoelstellingen afgeleid die in de periode 2015 tot en met 2018 centraal staan en waarvan de uitvoeringsstand als algemene graadmeter gebruikt zal worden bij het beoordelen of de gemeente Maastricht bij het nastreven van deze missie op de goede weg is. Dit zijn het verbeteren van de geregistreerde veiligheid (objectieve veiligheid) en het verhogen van de veiligheidsgevoelens (subjectieve veiligheid).

Cameratoezicht draagt bij aan het realiseren van de hierboven genoemde missie en hoofddoelstellingen. De doelstelling van het cameratoezicht is daarbij:

“Het toezicht houden d.m.v. camera's ter verbetering van de veiligheid, teneinde openbare ordeproblemen te voorkomen en te signaleren en daarmee een bijdrage te leveren aan het terugdringen van de onveiligheidsgevoelens. Daarnaast kan de politie door het gebruik van camera's beschikken over gegevens (videobeelden) die de politie, en ook justitie, in staat stellen om delicten te signaleren, op te sporen en/of te doen vervolgen en geeft tevens de mogelijkheid om verstoringen van de openbare orde, alsmede de dreiging van een verstoring aan te pakken door gerichte politie-inzet.

3.3 Soorten cameratoezicht in Maastricht

Binnen de gemeente Maastricht zijn diverse soorten cameratoezicht aanwezig (zie voor de verschillende soorten cameratoezicht paragraaf 2.1). Voor elk van de verschillende soorten cameratoezicht wordt hieronder kort aangegeven hoe dat cameratoezicht in Maastricht plaatsvindt).

1. Publiek cameratoezicht

Op basis van de Nota cameratoezicht 2009 is er sprake van een aangewezen gebied. In hoofdlijnen is dit gebied als volgt aan te geven in twee assen:

As 1:

Emmaplein - Brusselsestraat:

via Grote Gracht en de zijstraten Capucijnenstraat-Bogaardenstraat-Batterijstraat - Markt -Wilhelminabrug - St. Maartenslaan - Station (incl. achterzijde)

via Oude Tweebergerpoort - Vrijthof - Platielstraat – Achter het Vleeshuis - St. Servaasbrug – Wycker Brugstraat - Station (incl. achterzijde)

As 2:

Platielstraat - Grote Staat - Markt - Boschstraat/Bassin - Maasboulevard.

Binnen dit globale gebied hebben sinds het aanbrengen van de camera's in 2001 aanpassingen plaatsgevonden als gevolg van infrastructurele werken zoals Maasboulevardtunnel en Mosae Forum. Tevens zijn er gedurende deze periode camera's in het gebied bijgeplaatst om de efficiency te vergroten of zwarte vlekken op te lossen (bijv. hoek Mariastraat/Kesselskade tbv koffiehooak en voormalig Night Live; St. Servaasbrug-Maastrichter Smedestraat. Maar ook door het inbrengen van nieuwe of uitbreiding van bestaande voorzieningen in en aan de rand van het gebied, zoals de concentratie van de dag- en nachtopvang aan de Statensingel en de Muziekgieterij. Verder zijn vanwege de ligging van de Synagoge aan de Capucijnengang/Bogaardenstraat extra camera's aangebracht.

Op dit moment worden er camera's vervangen rond het Stationsplein ivm de komst van de ondergrondse fietsenstalling.

Het totaal aantal camera's bedraagt op dit moment 105 (zie daarvoor hoofdstuk 4).

2. Dynamisch cameratoezicht

Er zijn op dit moment 2 mobiele camera's beschikbaar in Maastricht. Het gebruik ervan kon tot 1 juli 2016 geregeld worden op basis van een besluit van de driehoek (burgemeester, districtschef politie en officier van justitie).

Door de politie werd een notitie gemaakt op basis van artikel 3 van de Politiewet om de mobiele camera te gebruiken bij situaties waarin sprake is van overlast. Overlast wordt ruim uitgelegd in de zin dat het plaatsen van een camera bij de aanpak van bijvoorbeeld overvallen er ook onder valt. De camera is op die manier in het verleden al op diverse plekken ingezet (o.a. Mosae Forum; rond Van Stiphout, trefcentrum Wyck, Friezenplein, Plein 1992, Geusselpark, Stadionplein etc.)

Nu de Gemeentewet gewijzigd is op dit punt is deze constructie niet meer mogelijk. Op basis van de huidige regelgeving zal een besluit tot het toepassen van mobiel cameratoezicht binnen een bepaald gebied in beginsel door de gemeenteraad moeten worden genomen.

Omdat de inzet van mobiel cameratoezicht is ingegeven vanuit de behoefte om snel te kunnen inspelen op verplaatsende overlast, is dit geen ideale situatie. Om de burgemeester de bevoegdheid te geven om mobiel cameratoezicht in te zetten is een wijziging van de APV op dit punt noodzakelijk. Op die manier kan op een snelle en adequate manier worden ingespeeld op zich verplaatsende overlast die noopt tot de inzet van mobiel cameratoezicht. Een voorstel tot aanpassing van de APV wordt dan ook aan de gemeenteraad voorgelegd.

3. Publiek-privaat cameratoezicht

De burgemeester heeft in 2008, na consultatie van de toenmalige raadscommissie Algemene Zaken, toestemming verleend voor het toepassen van cameratoezicht op de openbare weg in het kader van de beveiliging van de bedrijventerreinen. Op dit moment is er cameratoezicht gerealiseerd op de bedrijventerreinen Beatrixhaven, Randwyck en Bosscherveld. De voorwaarden die hieraan gekoppeld zijn, zijn de volgende:

- er moet een convenant in het kader van keurmerk veilig ondernemen bedrijventerreinen aanwezig zijn, waarbij de noodzaak is aangetoond tussen particulier cameratoezicht op eigen terrein en de combinatie met de openbare ruimte;
- de kosten worden gedragen door de ondernemers;
- het uitkijken van de camerabeelden gebeurt door een gecertificeerd beveiligingsbedrijf;
- een privacyreglement is aangemeld bij het CBP (College Bescherming Persoonsgegevens);
- het cameratoezicht moet kenbaar gemaakt worden (bijvoorbeeld door middel van borden).

De mogelijkheid is aanwezig dat op de bedrijventerreinen Scharn en Maastricht-Eijsden ook cameratoezicht ingevoerd zal worden onder dezelfde voorwaarden als hierboven genoemd. Vooralsnog bestaat daar deze behoefte niet.

4. Privaat cameratoezicht

a. gemeente als particulier

De gemeente Maastricht kent twee wijzen van cameratoezicht die niet behoren tot cameratoezicht ten behoeve van de openbare orde:

Camera's gemeentelijke gebouwen en terreinen

Vanaf 12 augustus 2004 is het 'Privacyreglement voor het gebruik van camera's t.b.v. toezicht en bewaking van gemeentelijke gebouwen en terreinen' in werking getreden. Dit reglement is opgesteld omdat er camera's op, in of bij gemeentelijke gebouwen en terreinen zijn geplaatst.

De algemene doelen van de verwerking van persoonsgegevens verkregen door registratiesystemen zijn toezicht en bewaking, in het bijzonder:

- de bescherming van de veiligheid en gezondheid van medewerkers van de gemeente Maastricht;
- de beveiliging van de toegang van gemeentelijke gebouwen en terreinen;
- de bewaking van zaken die zich in de gemeentelijke gebouwen of op terreinen bevinden.

De camera's zijn dus niet geplaatst om medewerkers te controleren. Echter, het kan zijn dat medewerkers toch geregistreerd worden omdat er een camera in de ruimte hangt waar zij werken.

Camera's objecten en voorzieningen in de openbare ruimte

Tevens is op 12 augustus 2004 het 'Privacyreglement voor het gebruik van camera's t.b.v. toezicht en bewaking van objecten en voorzieningen gelegen in de openbare ruimte' in werking getreden. Het gaat om de camera's die zijn geplaatst op, in of bij de selectieve toegangspoorten, de tunnel Maasboulevard en de lift in de Hoge Brug.

De algemene doelen van de verwerking van persoonsgegevens verkregen door registratiesystemen zijn toezicht en bewaking, in het bijzonder:

- het verzekeren en bevorderen van het doelmatig, vlot en veilig gebruik van objecten en voorzieningen;
- de zorg voor de veiligheid van de gebruikers van objecten en voorzieningen;
- het snel en doelmatig handelen bij ongevallen en calamiteiten;
- het bewaken en het beveiligen van objecten en voorzieningen;
- het verhalen van schade, veroorzaakt door gebruikers;
- het verrichten van noodzakelijke studies en onderzoeken én het verwerken van persoonsgegevens voor beleidsdoeleinden.

Ook hierbij worden personen die gebruik maken van deze objecten/voorzieningen geregistreerd. Daarbij geldt dat het niet het doel is om personen te controleren.

De camera's die op de verkeersregelininstallatie zijn aangebracht vallen niet onder een van deze privacyregelingen omdat deze camera's alleen maar live uit te kijken zijn en er geen opnames van vastgelegd worden.

b. particulieren

In en rond woningen kunnen camera's opgehangen worden om eigendommen te beveiligen en bewoners te beschermen. Zowel organisaties, zoals woningbouwverenigingen, als particuliere bewoners kunnen besluiten camera's te plaatsen. Dit is niet verboden, maar er zijn wel voorwaarden aan verbonden.

Cameratoezicht door personen valt in principe niet onder de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp).

De Autoriteit Persoonsgegevens houdt hier dus ook geen toezicht op.

Wie een camera ophangt, moet ervoor zorgen dat de camera zo min mogelijk gericht is op de openbare weg of op eigendommen van anderen.

Is een camera wel (deels) gericht op een (deel) van de openbare weg? Of filmt iemand bijvoorbeeld de tuin van de buurman? Dan is de Wbp wél van toepassing en houdt de Autoriteit Persoonsgegevens dus ook toezicht.

3.4 Cameratoezicht in de praktijk

Sinds de invoering van cameratoezicht in de gemeente Maastricht is veelvuldig gebruik gemaakt van dit middel, bv. tegen de overlast van drugsrunners in het centrum van Maastricht, maar ook gedurende uitgaansavonden, en bij onderzoek naar gepleegde misdrijven. In onderstaande tabel is een en ander cijfermatig weergegeven:

	2012	2013	2014	2015	2016*
Aantal handelingen waarbij door de politie cameratoezicht is gebruikt (registraties en aanhoudingen)	521	493	375	293	282 (150+132)

* De cijfers uit 2016 bestaan uit een aantal handelingen van 1 januari tot 15 september, waarbij het oude systeem werd gebruikt (150) en een aantal handelingen van 15 september tot 31 december waarbij het nieuwe systeem is gebruikt (132).

Omdat voor het bijhouden van deze cijfers bij de politie in het verleden een apart systeem gehanteerd moest worden dat veel tijd kostte naast het gelijktijdig uitkijken van de camera's en het aansturen van eenheden, zijn deze cijfers niet heel nauwkeurig; ze geven slechts een indicatie. Het werkelijke aantal zal waarschijnlijk hoger liggen.

De nationale Politie heeft in de periode 2014-2016 een nieuw registratiesysteem ingevoerd voor alle eenheden van Nederland. Dat betekent dat er geen aparte systemen meer gehanteerd hoeven te worden (en mogen worden) voor het vastleggen van gegevens en cijfers. De invoering van dit nieuwe systeem samen met de ontmanteling van het oude systeem heeft vanaf 2014 geleid tot minder registraties zoals in bovenstaande tabel valt te zien. Dit beeld is ook te zien voor een deel van het jaar 2016. Vanaf 15 september 2016 is er een structurele oplossing voorhanden binnen het politieregistratiesysteem zodat de cijfers momenteel nauwkeuriger zijn (zie tabel + toelichting).

3.4.1 Cameradienst

Om een beter inzicht te krijgen in de manier waarop cameratoezicht in de praktijk wordt toegepast, volgt hieronder een beschrijving van de werkzaamheden in een cameradienst:

De camera's worden bediend door een camerabediende in de cameraruimte op het politiebureau aan de Prins Bisschopssingel. Deze camerabediende is vanaf het begin van zijn dienst bezig om proactief te signaleren. Dit betreft het constant actief kijken naar personen/groepen maar ook objecten die zich in het cameragebied bevinden.

- Surveillance-eenheden van de politie (in auto, te voet of op de fiets) worden aangestuurd om personen die opvallend aanwezig zijn op een professionele manier aan te spreken en in kennis te stellen van het feit dat er cameratoezicht aanwezig is.
- Ook worden surveillance-eenheden aangestuurd naar personen/groepen die afwijkend gedrag vertonen. Denk daarbij aan personen die bijvoorbeeld:
 - o Een plek zoeken om te urineren op straat;
 - o zich verplaatsen van A naar B en voorbijgangers lastig vallen;
 - o zich verplaatsen van A naar B en objecten die ze tegen komen aanraken/verplaatsen (baldadig gedrag). De surveillance-eenheden worden door de camerabediende naar de genoemde personen/groepen gestuurd en deze worden op professionele wijze aangesproken en ze te wijzen op het aanwezige cameratoezicht.
- Daarnaast vindt er preventieve aansturing plaats bij dreigende vechtpartijen in combinatie met telefonisch contact door portiers bij horecazaken. Surveillance-eenheden worden preventief aangestuurd als door portiers wordt in gebeld wanneer zij denken dat er een vechtpartij dreigt te ontstaan of wanneer er een andere hulpvraag is van portiers.
- Bij het live meekijken van de camerabediende worden natuurlijk ook incidenten waargenomen. Er wordt dan direct een aansturing gedaan van de op straat zijnde patrouilles. Deze patrouilles krijgen een beschrijving van de situatie en een beschrijving van de personen waarmee iets aan de hand is. Hierdoor zijn de patrouilles beter in staat in te schatten wat ze aantreffen. Ook kunnen - indien dit nodig is - meerdere patrouilles naar het incident gestuurd worden om de veiligheid van de eigen agenten te waarborgen.
- Verder kan het voorkomen dat er een incident plaatsvindt op het moment dat er niet live wordt uitgekeken. Door het feit dat de uitkijkcentrale binnen het politiebureau is ingericht wordt dan direct iemand achter de camera's gepositioneerd om te zien wat zich afspeelt, dan wel om direct terug te kijken naar het incident. Ook hierdoor kunnen de patrouilles op straat dan beter aangestuurd worden en hebben ze beter inzicht in wat zich heeft voorgedaan.
- Op het moment dat een incident wordt gemeld dat langer geleden heeft plaatsgevonden dan zal het cameratoezicht gebruikt worden om het incident terug te zoeken. Hierbij is van belang dat er een bepaald tijdvak bekend is en op welke plek/plekken een incident heeft plaatsgevonden. Op deze manier kan het gemeld incident nader bekeken worden en kan een beter beeld gecreëerd worden voor de opsporing van mogelijke verdachten.

Het cameratoezicht in Maastricht heeft dan ook een duidelijke meerwaarde. Mede door het proactief signaleren en preventief aansturen in de afgelopen jaren heeft een daling in het aantal geweldsdelicten en andere 'kleinere strafbare feiten' (bv. wildplassen en APV-overtredingen) plaatsgevonden.

3.5 Cameratoezicht vanaf 2017

Zoals al beschreven in paragraaf 3.2 dient het cameratoezicht een bijdrage te leveren aan de missie en hoofddoelstellingen die zijn beschreven in het Meerjarenprogramma veiligheid Maastricht 2015-2018. Dat kan uiteraard op verschillende manieren.

In de vorige paragraaf is beschreven hoe het cameratoezicht momenteel wordt toegepast binnen Maastricht. Hoe zal het middel cameratoezicht echter worden toegepast vanaf 2017? Daarbij is een aantal dingen van belang:

Allereerst de al eerder genoemde wetswijziging die het mogelijk maakt om niet alleen maar vast cameratoezicht toe te passen, maar ook met mobiel cameratoezicht te werken. Deze wijziging wordt hieronder nog wat uitvoeriger beschreven.

Daarnaast is van belang dat veel analoge camera's momenteel worden vervangen door digitale camera's. Wat is daarbij het uitgangspunt en wat zijn daarbij de mogelijkheden?

Tenslotte wordt kort aandacht besteed aan het concept 'smart cities' dat richting de toekomst steeds belangrijker zal worden.

3.5.1 Naast vast ook mobiel

Zoals al in paragraaf 2.2 is vermeld, is de regeling rondom cameratoezicht in Maastricht vastgelegd in de APV.

Op dit moment luidt artikel 2.10.1, lid 1 als volgt:

“De burgemeester kan overeenkomstig artikel 151c van de Gemeentewet besluiten tot plaatsing van vaste camera's voor een bepaalde duur ten behoeve van het toezicht op een openbare plaats binnen de in de Nota Cameratoezicht aangewezen gebieden.”

In dit artikel wordt (nog) melding gemaakt van de plaatsing van vaste camera's. Sinds 1 juli 2016 is artikel 151c van de gemeentewet echter gewijzigd, waardoor niet alleen toezicht met vaste camera's mogelijk is, maar ook met mobiele camera's. De reden is met name dat vaste camera's in de praktijk vaak niet adequaat bleken bij het bestrijden van zich snel en gemakkelijk verplaatsende criminaliteit, hinder en vandalisme.

In de memorie van toelichting bij deze wijziging⁸ geeft de regering aan dat uit gesprekken met vertegenwoordigers uit de bestuurlijke, justitiële en politieke praktijk, waaronder gemeenten, bleek dat toezicht met vaste camera's soms tekort schiet: “Bij aanhoudende en zich verplaatsende overlast kan gedacht worden aan overlast veroorzaakt door hangjongeren, door drugsgebruikers en drugsdealers, door straatrovers en zakkenrollers en door personen die vernielingen aanrichten in de publieke ruimte. (...) Diverse recentelijk verschenen gemeentelijke evaluatierapporten over cameratoezicht in de publieke ruimte erkennen de tendens dat overlast zich verplaatst en dat bij verplaatsingseffecten vast cameratoezicht als toezichtinstrument tekort schiet”.

De regering benadrukt verder dat camera's alleen kunnen worden ingezet ter handhaving van de openbare orde, maar dat dit niet wil zeggen dat er op voorhand al sprake moet zijn van een verstoring van de openbare orde of een concrete dreiging daarvan: “Onder handhaving van de openbare orde door de burgemeester valt immers ook de algemene bestuurlijke voorkoming van strafbare feiten die invloed hebben op de orde en rust in de gemeentelijke samenleving”.

In het licht van het bovenstaande heeft de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) een wijziging van de model-APV vastgesteld⁹. Op basis daarvan wordt voorgesteld ook de Maastrichtse APV conform de model-APV aan te passen. Het nieuwe artikel 2.10, lid 1 komt dan te luiden:

“De burgemeester is bevoegd overeenkomstig artikel 15c van de Gemeentewet te besluiten tot plaatsing van camera's voor een bepaalde duur ten behoeve van het toezicht op een openbare plaats.”

Wanneer de gemeenteraad besluit tot wijziging van de APV conform de model-APV van de VNG is er geen specifiek plaatsingsbesluit van de burgemeester meer nodig voor iedere afzonderlijke camera, maar er kan een gebied (bijvoorbeeld een straat of plein) worden bepaald door de burgemeester waar flexibel cameratoezicht mag worden toegepast. Binnen dit gebied kan de burgemeester camera's verplaatsen, zonder dat daarvoor nadere besluiten zijn vereist.

Uiteraard dient ook in dat geval nog steeds te worden voldaan aan de eisen rondom privacy en kenbaarheid die zijn beschreven in hoofdstuk 2.

Maastricht

In Maastricht is de infrastructuur t.a.v. horeca, inclusief nachtzaken met de bijbehorende problematiek en de drugsoverlast met name geconcentreerd in een relatief klein gebied in het centrum. Er is, zo blijkt uit de

⁸ Kamerstukken 33 582, nr. 3

⁹ Zie daarvoor de ledenbrief VNG van 13 juli 2016, ECLBR/V201601045 Lbr. 16/060

ervaringen van professionals, op dit moment weinig sprake van verplaatsing van overlast. Dat wil echter niet zeggen dat dit in de toekomst ook zo blijft.

Wel is het op dit moment al duidelijk dat er bij tijdelijke verstoringen van de openbare orde buiten het huidige cameragebied, cameratoezicht ingezet zou kunnen worden. In de afgelopen twee jaar is hier op een aantal plekken ervaring mee opgedaan. Naast de handhaving van de openbare orde is hier met name ook het aspect leefbaarheid een belangrijk thema geweest. Er is bijvoorbeeld mobiel cameratoezicht ingezet bij de aanpak van structurele overlast op en rond het Friezenplein, het Trefcentrum/Leeuwenpark en Burgemeestersplein in de buurt Wittevrouwenveld.

Verder is vaker gebruik gemaakt van de mobiele camera's rond de vestiging van de satellietlocatie van het AZC aan de Talienruwe, bij diverse risicowedstrijden van MVV en tijdens verschillende evenementen die net aan de rand van het huidige cameragebied plaatsvinden (de Griend, OIV-plein, Mecc).

De verwachting t.a.v. evenementen is dat een grotere spreiding over de stad ook betekent dat mobiel cameratoezicht daar – wanneer er aanleiding voor is – meer toegepast zou kunnen worden.

3.5.2 Vervanging camera's

Momenteel zit het cameratoezicht in een ombouw van analoog naar digitaal. Modernisering en digitalisering van het cameratoezicht zal een kwaliteitsimpuls opleveren op het gebied van beeldkwaliteit en functionaliteit.

De nieuwe technieken binnen het besturingssysteem van het cameratoezicht stelt de camerabediende zometeen in staat om mogelijke verdachten beter in beeld te krijgen en te volgen. Zo kan door het invoeren van specifieke parameters veel gericht worden gezocht (wanneer bijvoorbeeld gezocht wordt naar een persoon met een rode jas kan via software specifiek op mensen met rode jassen in het straatbeeld worden uitgekeken). Ook de terugkijkkwaliteit zal aanzienlijk verbeteren door digitalisering.

Voor deze vervanging van analoge naar digitale camera's is inmiddels een openbare aanbesteding uitgezet voor het schrijven van een programma van eisen. Dit moet uiteindelijk leiden tot een openbare aanbesteding (Europees) voor het onderhoud en de vervanging (en mogelijke uitbreiding) van het huidige camera-arsenaal.

Naar de toekomst toe zou cameratoezicht ook onderdeel kunnen uitmaken van een bredere analyse en aanpak van problematieken als er meerdere bronnen aan elkaar gekoppeld zouden worden. De ontwikkelingen in het kader van smart cities worden hierbij nadrukkelijk gevolgd.

3.5.3 Naar smart cities

In een Smart City wordt de kwaliteit van leven en informatievoorziening verbeterd doordat nieuwe digitale toepassingen zowel de overheid als haar burgers ondersteunen. Alles heeft een internetverbinding en dat zorgt voor innovatie, maar heeft ook effecten die eng worden gevonden.

In het ideale concept van Smart Cities worden de problemen die gepaard gaan met urbanisatie opgelost, wat voor aanzienlijke kostenreductie en milieuontlasting moet zorgen. De keerzijde van de medaille is dat er wel erg veel privacygevoelige informatie kan worden verzameld.

Verschillende sectoren werkten de afgelopen jaren aan het concept. Voorop lopen de transport- en verkeerssector, terwijl bv. ook de overheid, gezondheidszorg en vuilverwerking, online diensten en toepassingen ontwikkelen die moeten bijdragen aan het realiseren van een Smart City die schoner, veiliger, beter bereikbaar en attractiever is voor burgers en bedrijven.

Belangrijk daarbij is het realtime verzamelen van informatie. Deze data vervolgens continu beschikbaar maken, bijvoorbeeld via open data-projecten, is de sleutel tot de Smart City. Zo krijgen mensen die leven in zo'n slimme stad ook invloed op hun omgeving en ontstaat er meer sociale betrokkenheid. Het besef dat de relatie tussen burger, overheid en markt snel verandert door technologische ontwikkeling is intussen in veel steden geland.

Natuurlijk is er ook kritiek. Het concept van de Smart City is onlosmakelijk verbonden met privacyschending. Hoe kunnen burgers eigenlijk vrij bewegen in een stad wanneer alles gemeten wordt? De politie- en controlestaat als dystopie, waar individuele vrijheid en de persoonlijke levenssfeer tot het verleden behoren en camera's of sensors je overal waar je gaat volgen.

Voorlopig blijft het bij losse projecten (of living labs) in verschillende steden, vaak gestimuleerd door samenwerkingsplatforms. Aan de kant van het bedrijfsleven duikt de ene na de andere IT-leverancier op het concept Smart City. Onder meer IBM, Cisco, Schneider Electric, Siemens, Microsoft en Huawei hebben een commerciële strategie uitgezet zodat overheden en partners nu al bij hen kunnen aankloppen.

Het gebruik van camera's voor meerdere doeleinden is binnen de huidige (privacy)regelgeving (nog) niet mogelijk. De ontwikkelingen op dit gebied worden door de gemeente Maastricht echter nauwlettend gevolgd. Mochten deze ontwikkelingen leiden tot een wijziging in de manier waarop openbaar cameratoezicht kan worden ingezet zal de gemeenteraad daar uiteraard vroegtijdig over worden geïnformeerd.

4 Overzicht camera's binnenstad

